

Uchwała Nr XX/119/2008
Rady Gminy Dominowo
z dnia 30 grudnia 2008 roku

w sprawie uchwalenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dominowo na lata 2009 – 2020.

Na podstawie art. 18 ust.1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 roku Nr 115, poz. 728 ze zmianami)

Rada Gminy Dominowo uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dominowo na lata 2009 – 2020 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dominowi, oraz Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Dominowie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2009 roku.

Przewodniczący Rady
Krzysztof Prusak
Krzysztof Prusak

u z a s a d n i e
do uchwały Nr XX/119/2008
Rady Gminy Dominowo
z dnia 30 grudnia 2008 roku

**w sprawie uchwalenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Dominowo na lata 2009 – 2020.**

Art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 115 poz.728 ze zmianami) stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

W związku z powyższym zasadnym jest przyjęcie niniejszej uchwały.

Przewodniczący Rady
[Signature]
Krzysztof Rusak

Strategia
Rozwiązywania
Problemów Społecznych
Gminy Dominowo
w latach 2009 – 2020

Listopad 2008 rok

Spis treści	
I. Wprowadzenie.....	4
II. Cele strategii.....	5
III. Metodologia opracowania dokumentu.....	7
IV. Diagnoza gminy Dominowo.....	8
1. Ogólna charakterystyka gminy.....	8
1.1 Położenie.....	8
1.2 Demografia.....	9
1.3 Aktywność gospodarcza.....	11
1.4 Rynek pracy i bezrobocie.....	12
1.5 Oświata i kultura oraz sport i rekreacja.....	15
1.6 Opieka zdrowotna.....	17
1.7 System pomocy społecznej w gminie.....	18
2. Strategiczne kierunki rozwoju gminy.....	22
V. Problemy społeczne w ujęciu Ośrodka Pomocy Społecznej w Dominowie.....	22
VI. Identyfikacja najważniejszych problemów społecznych na terenie gminy Dominowo w opinii mieszkańców.....	30
1. Kwestie uznane za najistotniejsze w tworzeniu strategii.....	30
2. Analiza SWOT.....	31
2.1. Kwestie dzieci, młodzieży i rodziny.....	32
2.2. Kwestia osób długotrwale bezrobotnych.....	33
2.3. Kwestia osób niepełnosprawnych i starszych.....	34
2.4. Kwestia osób uzależnionych.....	35
3. Podsumowanie diagnozy.....	36
4. Główne obszary problemowe gminy.....	37
4.1. Problemy wynikające ze struktury demograficznej.....	37
4.2. Rodzina i sytuacja dziecka.....	38
4.3. Wykluczenie i marginalizacja.....	40

VII. Część strategiczna.....	43
1. Wizja.....	43
2. Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań	44
2.1.Cel strategiczny nr 1: Budowanie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w miejscu zamieszkania.....	44
2.2.Cel strategiczny nr 2: Rozwijanie systemu pomocy w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych i seniorów w środowisku zamieszkania.....	46
2.3.Cel strategiczny nr 3: Budowanie sprawnego systemu przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom.....	49
2.4.Cel strategiczny nr 4: Aktywizacja i integracja grup społecznych zagrożonych wykluczeniem.....	51
VIII. Zarządzanie realizacją strategii.....	52
1.Koordinator.....	52
2.Monitoring i ewaluacja strategii.....	53
IX. Podsumowanie.....	55

I. WPROWADZENIE

ny społeczno – gospodarcze, które dokonują się na przestrzeni ostatnich lat oraz nowa epoka pomocy społecznej wymagają zdefiniowania pewnych ramowych działań (mówianych na terenie Gminy Dominowo w obszarze pomocy społecznej. Do wadzenia takich rozwiązań niezbędne jest uchwalenie przez Radę Gminy Dominowo gicznego dokumentu, który stanowiłby podstawę do rozwiązywania problemów społecznych występujących w Gminie.

stawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004r. Nr 64, poz. 593 n. zm.) nakłada na Gminę obowiązek opracowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, aktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja i rodzin z grup szczególnego ryzyka (art. 17, ust. 1 wspomnianej ustawy).

ia gmin w obszarze pomocy społecznej zostały również zawarte w następujących 1 prawnych:

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493)

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości (Dz.U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485)

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2003r. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. z 2003r. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 1997 r. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.)

alimentów (Dz.U. z 2007r.Nr 192, poz. 1378 z późn. zm.)

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dominowo określa strategiczne obszary polityki społecznej, które winny być realizowane przez Gminę w latach 2009 – 2020. Wspomniana strategia jest odpowiedzią na dostrzegalne problemy społeczne. Jest hipotetycznym planem rozwiązania dysfunkcji pewnych obszarów życia społeczności lokalnej gminy, który będzie ulegał pewnym przeobrażeniom w czasie jej realizacji. W tym miejscu należy podkreślić, iż strategia służy tylko jako narzędzie zarządzania o charakterze doradczym oraz diagnostycznym – strategicznym, nie ma zaś mocy decyzyjnej. Fakt umieszczenia projektu w strategii nie jest jednoznaczny z podjęciem decyzji o jego realizacji, a jedynie ukazuje spostrzeżenia i oczekiwania podmiotów zajmujących się problematyką pomocy społecznej.

W pierwszej części niniejszego opracowania przedstawiono diagnozę problemów społecznych gminy Dominowo, na bazie której wyłoniono cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań w poszczególnych obszarach. Cele te są spójne ze wskazaną wizją gminy towarzyszącą wszelkim działaniom na polu pomocy społecznej realizowanym na terenie gminy Dominowo.

II. CELE STRATEGII

Główne cele przedstawione w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dominowo są zgodne z złoženiami:

1. Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013:

„Rozwijanie konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zdolnej do długofalowego, harmonijnego rozwoju, zapewniającej wzrost zatrudnienia, poprawę spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym oraz celami cząstkowymi „zwiększenie poziomu zatrudnienia i wykształcenia”, „wspomaganie udziału w procesach rozwojowych i modernizacyjnych wszystkich regionów i grup społecznych”,

2. Strategią Rozwoju Kraju na lata 2007 – 2015:

Głównym celem strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin.

3. Narodową Strategią Integracji Społecznej:

Działania mają przyczynić się do:

dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,

rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,

modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia, wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Strategią Polityki Społecznej na lata 2007 – 2013:

Celem jest zbudowanie zintegrowanego systemu polityki państwa prowadzącej do ułatwienia wszystkim obywatelom równego dostępu do praw społecznych.

wojewódzką Strategią Rozwoju Społecznego:

zapewnienie warunków do satysfakcjonującego bytu materialnego,

opieka nad rodziną, troska o wychowanie młodego pokolenia,

zapewnienie warunków rozwoju duchowego, w tym kształcenia kultury,

tworzenie klimatu do samorealizacji społecznej.

Programem Aktywizacji Społeczności Lokalnej „Razem- Więcej-Łatwiej”

Pod wspólnym tytułem „Razem- Więcej-Łatwiej” opracowane są trzy programy dotyczące następujących grup społecznych:

Program wsparcia osób niepełnosprawnych w województwie wielkopolskim „Razem sprawniej”.

Program wspierania aktywności seniorów i ich rodzin oraz zapobiegania marginalizacji życia ludzi starszych w Wielkopolsce „Więcej wiosny jesienią”.

Program wsparcia rodzin w województwie wielkopolskim „Łatwiej w rodzinie”.

Programy te mają na celu:

zbudowanie wojewódzkiego systemu wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących pomocy,

zintegrowanie działań zawodowych służb, wolontariuszy organizacji społecznych, kościółków i osób prywatnych

- działania na rzecz osób niepełnosprawnych,
- budowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną,
- aktywna integracja na rzecz grup szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym.

8. Strategią Rozwoju Gminy Dominowo

- poprawa poziomu świadczonych usług społecznych – wyższy poziom oświaty, wzrost aktywności kulturalnej
- poprawa jakości życia mieszkańców naszej Gminy, zapobieganie bezrobociu (wspieranie osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem).

Cele Strategii są spójne z założeniami, priorytetami i kierunkami zawartymi w dokumentach Unii Europejskiej, w szczególności z:

1. Sektorowym Programem Operacyjnym Rozwój Zasobów Ludzkich Europejskiego Funduszu Społecznego,
2. Zintegrowanym Programem Operacyjnym Rozwoju Regionalnego.

Dotyczą obszarów działań finansowanych przez EFS, takich jak:

- a. aktywne formy zwalczania bezrobocia,
- b. przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- c. promowanie kształcenia ustawicznego,
- d. doskonalenie kadr i rozwój przedsiębiorczości,
- e. aktywizacja zawodowa kobiet.

Założono, że realizacja działań zawartych w Strategii odbywać się będzie przy wykorzystaniu podmiotów lokalnych działających w obszarze polityki społecznej oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi.

III. METODOLOGIA OPRACOWANIA DOKUMENTU

Proces tworzenia Strategii został rozpoczęty w listopadzie 2007 roku, kiedy to Zespół opracowujący Strategię, w skład którego weszli Kierownik i pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Dominowie przygotował ankietę dot. Problemów społecznych. Ankietę skierowano do mieszkańców gminy, w tym do : radnych, sołtysów, dyrektorów szkół,

nej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dominowie, przedstawicieli Wydziału Zdrowia, przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Założenia do Strategii były omawiane na debatach w dniu 6 sierpnia 2008r. w Środzie Wielkopolskiej i w Domu dla Bezdomnych w Dębnie 11 października 2008r.

Projekt Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dominowo na lata 2009 - 2020, zwanej dalej Strategią, opracowano w listopadzie 2008r. w oparciu o dane z Planu Pomocy Społecznej w Dominowie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Wlkp., Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy w Środzie Wlkp., oraz wyników prac i wyników debat strategicznych i badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W pracach na Strategią uczestniczyli przedstawiciele władzy samorządowej gminy i powiatu, dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Wielkopolskiej, przedstawiciele Powiatowego Urzędu Pracy, placówek oświaty, zdrowia, policji, kuratorzy i przedstawiciele organizacji pozarządowych (wykaz uczestników debat w załączeniu).

Projekt Strategii przedstawiono Radzie Gminy Dominowo w grudniu 2008r. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dominowo realizowana będzie w okresie czasowym 2009-2020, po jej zatwierdzeniu przez Radę Gminy.

Diagnoza Gminy Dominowo

gólna charakterystyka gminy

1. Położenie

Gmina Dominowo jest jedną z pięciu gmin powiatu średzkiego i leży w jego północno-wschodniej części. Administracyjnie graniczy z gminami: Środa Wielkopolska, Środa Wielkopolska, Września, Miłosław i Kostrzyn. Gmina Dominowo jest jedną z najmniejszych gmin powiatu średzkiego wielkopolskiego. Jej powierzchnia wynosi 7,93 tys. ha.

Wyniósłe położenie komunikacyjne zawdzięcza Dominowo przebiegającej w pobliżu linii kolejowej Poznań – Warszawa oraz międzynarodowej drodze E-30, która łączy przejście graniczne z Niemcami w Świecku i Białorusią w Terespolu. Przez teren gminy przebiega

Mieczysławowo, Murzynowo Kościelne, Nowojewo, Orzeszkowo, Poświętno, Rusiborek, Rusibórz, Sabaszczewo, Zberki.

1.2 Demografia

Według danych biura ewidencji ludności na terenie gminy Dominowo na dzień 31.12.2007r. zameldowanych było 2889 osób. Ponad połowa ludności mieszka we wsiach małych. Tylko Dominowo zalicza się do wsi dużych. Dlatego średnia wielkość zaludnienia jest niska. Sieć osadniczą wraz z ilością zamieszkałych przedstawia Tabela 1.

Tabela 1. Liczba mieszkańców i gospodarstw domowych

Nazwa miejscowości	2001	2005	2007	
	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców	Ilość gosp. domowych
Andrzejpole	0	0	0	0
Bagrowo	73	77	78	23
Biskupice	118	112	116	25
Borzejewo	101	107	105	23
Bukowy Las	88	93	90	18
Chłapowo	123	117	115	36
Dominowo	524	544	554	143
Dzierznica	203	206	195	45
Gablin	60	59	57	12
Giecz	140	150	157	36
Grodziszczko	1	1	1	0
Janowo	3	3	3	1
Karolewo	41	43	39	7
Kopaszyce	52	48	52	18
Marianowo	43	45	47	10
Michałowó	25	22	27	6
Mieczysławowo	44	38	42	11
Murzynowo Kość.	365	339	351	79
Nowojewo	91	89	85	19
Orzeszkowo	160	158	158	33
Poświętno	39	37	40	8
Rusiborek	82	80	79	15
Rusibórz	170	159	158	44
Sabaszczewo	74	75	72	23

Szrapki	33	34	36	8
Wysławice	2	2	1	1
Zberki	233	225	231	62
Razem	2889	2863	2889	706

Rozkład ludności z podziałem na poszczególne kategorie wiekowe oraz płeć przedstawia poniższa tabela (dane wg stanu na dzień 31.12.2007r.)

Tabela 2. Liczba ludności

Kategorie	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Dzieci 0-2 lat	38	18	20
Dzieci 3-6 lat	150	67	83
Dzieci 7-16 lat	411	205	206
Ludność 17-19 lat	144	69	75
Ludność 20-24 lat	260	136	124
Ludność 25-39 lat	689	314	375
Ludność 40-59 lat	813	401	412
Ludność 60-64 lat	89	47	42
Ludność 65-69 lat	71	44	27
Ludność 70-79 lat	138	80	58
Ludność 80 +	86	67	19
Mieszkańcy razem	2889	1448	1441

W ostatnich latach przyrost naturalny w naszej Gminie był dodatni. Szczególnie w roku 2007, gdzie saldo wyniosło 20.

Tabela 3. Przyrost naturalny

Przyrost naturalny	2001	2005	2007
Liczba urodzeń	22	37	41
Liczba zgonów	10	24	21
Saldo	12	13	20

Analizując dane porównawcze zawarte w Tabeli 4 można zauważyć, iż nastąpił wyraźny spadek w ogólnej liczbie mieszkańców - ludności w wieku przedprodukcyjnym. Jest to związane ze spadkiem urodzeń i stanowi dowód tzw. "starzenia się" społeczeństwa. Zauważalny jest wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym.

Tabela 4. Ludność w przedziałach wiekowych

Wiek	2001		2005		2007	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Przedprodukcyjny	822	28,5	736	25,7	599	20,8
Produkcyjny	1691	58,5	1780	62,2	1948	67,4
Poprodukcyjny	376	13,0	347	12,1	342	11,8
Łącznie	2889	100	2863	100	2889	100

Dane demograficzne naszej gminy odzwierciedlają światowe tendencje wzrostu liczby ludzi starszych: wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym, maleje liczba urodzeń, obniża się wskaźnik i jednocześnie wzrasta średnia długość życia, co jest niewątpliwie osiągnięciem cywilizacji XX i XXI wieku. Tendencja ta będzie się nasilać – przybywać będzie ludzi starszych wymagających opieki i rozwoju usług przeznaczonych dla seniorów, w tym zarówno w zakresie organizowania czasu wolnego, rozwoju świadczonych usług opiekuńczych, jak i w zakresie specjalistycznej opieki medycznej.

1.3. Aktywność gospodarcza

Z uwagi na położenie i charakter wiodącą funkcją gminy jest rolnictwo. Użytki rolne obejmują ponad 87% ogólnej powierzchni, zajmując powierzchnię 6814 ha, z czego grunty orne zajmują 6390 ha. 76% gruntów posiadają osoby fizyczne.

Tabela 5. Wielkość gospodarstw

Powierzchnia gospodarstwa	Liczba gospodarstw	Łączna powierzchnia
1-2 ha	71	75,61
2-5	50	208,34
5-7	27	162,38
7-10	43	371,02
10-15	72	1035,23
Pow.15	108	4430,50
Razem	371	6283,08

Z powyższej tabeli wynika, iż najwięcej gospodarstw w naszej gminie ma powierzchnię powyżej 15 ha (108). Średnia wielkość gospodarstw indywidualnych wynosi 16,94 ha.

Wg danych pozyskanych z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Środzie Wlkp. (stan na dzień 31.10. 2008r.) 378 mieszkańców naszej gminy zarejestrowanych jest w

ewidencji KRUS jako czynni rolnicy w 250 czynnych gospodarstwach rolnych. Zatem, w gospodarstwach indywidualnych pracuje i jest objętych pełnym ubezpieczeniem emerytalno-rentowym ok. 19% ludności w wieku produkcyjnym.

Na terenie gminy prowadziło działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej 80 podmiotów gospodarczych (stan na 31.12. 2007 roku).

Strukturę prowadzonej działalności gospodarczej ilustruje Tabela 6.

Tabela 6. Podmioty gospodarcze

Wyszczególnienie	2007
Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	4
Transport, komunikacja	8
Handel, handel detaliczny, naprawy	15
Budownictwo	13
Inne usługi handlowe	14
Oświata, ochrona zdrowia	3
Przemysł i wytwórstwo	13
Pozostałe	10
OGÓLEM:	80

Liczba zarejestrowanych podmiotów zmienia się wraz z sytuacją gospodarczą kraju. Obecnie wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą najwięcej podmiotów działa w zakresie handlu i napraw oraz innych usług handlowych stanowiąc ponad 36% wszystkich podmiotów.

Uwarunkowania lokalnego rynku pracy wpływają na wielkość oraz charakter bezrobocia na terenie Gminy, a także na poziom migracji zarobkowej.

1.4. Rynek pracy i bezrobocie

Dzięki wzrostowi gospodarczemu w całym kraju istotnie spadła liczba bezrobotnych. W gminie Dominowo, podobnie jak w województwie wielkopolskim bezrobocie również ma tendencję malejącą.

Stopa bezrobocia dla powiatu średzkiego na koniec 2003 r. wynosiła 21,4%, przy średniej dla województwa – 17,1% i kraju 20,0%, natomiast na koniec 2007 r. wynosi 10,5%, przy średniej dla województwa – 8,0% i kraju 11,4%.

Informacje dotyczące poziomu bezrobocia w Wielkopolsce na przestrzeni ostatnich lat prezentuje niniejsza tabela.

Tabela 7. Poziom bezrobocia w Wielkopolsce

Rok i miesiąc		Liczba bezrobotnych				
		Ogółem	Kobiety	%	Mężczyźni	%
2004	XII	232 251	127 938	55,1	104 313	44,9
2005	XII	211 420	122 011	57,7	89 409	42,3
2006	XII	169 089	105 818	62,6	63 271	37,4
2007	XII	112 827	74 192	65,8	38 635	34,2

Analizując dane dotyczące bezrobocia na terenie Gminy Dominowo okazuje się, iż najwięcej bezrobotnych to kobiety, osoby w wieku 45 – 54 lat bez stażu pracy i z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym, zarejestrowane powyżej 24 m-cy.

Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy wskazują jednoznacznie, że poziom bezrobocia spada. Znaczny odsetek bezrobotnych podejmuje pracę zawodową.

Poziom i strukturę bezrobocia na terenie Gminy Dominowo na przestrzeni kilku lat przedstawia poniższa tabela:

Tabela 8. Poziom i struktura bezrobocia w gminie Dominowo

Liczba bezrobotnych (w tym kobiet)		2002	2004	2006	2007
		236 (132 kobiety)	327 (201 kobiety)	202 (154 kobiety)	157 (115 kobiet)
Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	do 1 miesiąca	16	23	20	14
	1 – 3	26	37	26	25
	3 – 6	28	32	22	23
	6 – 12	44	64	14	11
	12 – 24	41	66	29	14
	powyżej 24 m-cy	81	105	91	70
Wiek	18 – 24	85	110	57	42
	25 – 34	52	72	43	31
	35 – 44	64	71	51	31
	45 – 54	34	65	45	46
	55 – 59	0	8	6	7
	60 – 64 lata	1	1	0	0
Wykształcenie	Wyższe	3	8	1	5
	polic. i śr. zaw.	30	60	38	20
	śr. ogólnokszt.	3	7	14	10
	zasadn. zawd.	107	133	74	59
	gimn. i onżej	93	119	75	63
Staż pracy ogółem	do 1 roku	17	20	14	9
	1 – 5	26	43	24	36
	5 – 10	25	34	28	15
	10 – 20	48	61	41	30
	20 – 30	21	41	17	12
	30 lat i więcej	0	6	3	2
	bez stażu	99	122	75	53

Powyższe dane nie odzwierciedlają jednak faktycznej liczby osób bezrobotnych zamieszkałych na terenie gminy. Rzeczywisty obraz bezrobocia zamazuje nam występowanie tzw. bezrobocia ukrytego oraz podejmowanie pracy zawodowej bez zawierania stosownych umów pomiędzy pracodawcą i pracownikiem, tzw. „pracy na czarno”. Ponadto pojawiły się kolejne niekorzystne zjawiska. Należy do nich odpływ ludzi wykształconych, nie znajdujących zatrudnienia na terenie gminy oraz wciąż widoczna emigracja zarobkowa. W przyszłości trudności na rynku pracy zwiększy jeszcze zjawisko poszukiwania pracy przez

byłych rolników i ich dzieci (spowodowane przez trend powiększania wielkości gospodarstw rolnych).

Szczególnej pracy socjalnej wymagają osoby długotrwale bezrobotne (powyżej 24 miesięcy). W tej grupie mieszczą się osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, korzystające z różnych form pomocy społecznej, zagrożone wykluczeniem społecznym.

Pomimo tego, że wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Środzie Wlkp., liczba bezrobotnych na terenie gminy spada, to wśród przyczyn korzystania z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Dominowie plasuje się wciąż na pierwszym miejscu. Oznacza to konieczność podjęcia kompleksowych działań wobec tego problemu.

1.5. Oświata i kultura oraz sport i rekreacja

Oświata jest zadaniem własnym gmin. W gminie Dominowo jest jednym z wiodących kierunków działania i stanowi konsekwentnie realizowany, priorytetowy element polityki społecznej. Świadczy o tym m.in. coraz większy udział finansowania zadań oświaty ze strony budżetu gminy.

Na terenie gminy Dominowo działają następujące placówki wspierające rodzinę w procesie opieki, wychowania i edukacji dzieci i młodzieży:

- Szkoła Podstawowa w Murzynowie Kościelnym im. Stanisława Mikołajczyka
- Szkoła Podstawowa w Dominowie im. Jana Pawła II
- Gimnazjum w Gieczu im. mjr. Henryka Sucharskiego
- Świetlice środowiskowe w Murzynowie Kościelnym i Gieczu (finansowane ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych).

W ramach działań prowadzonych w świetlicach odbywają się zajęcia kompensacyjne oraz zajęcia w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych. Dzieci uczęszczające do świetlic mogą spędzić efektywnie wolny czas.

Tabela 9. Przedszkola i kl. „O” realizowane w szkołach podstawowych

Przedszkole	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Pracownicy pedagogiczni	Pracownicy obsługi i administracji
			(w etatach)	
Dominowo	47	2	2,00	1,00
Murzynowo Kość.	14	2	2	-

Tabela 10. Wykaz szkół podstawowych

Szkoła Podstawowa	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Pracownicy pedagogiczni	Pracownicy obsługi i administracji
			(w etatach)	
Dominowo	120	6	11	5,83
Murzynowo Kość.	68	6	10,20	4,33

Tabela 11. Aktualny wykaz szkół gimnazjalnych

Szkoła	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Pracownicy pedagogiczni	Pracownicy obsługi i administracji
			(w etatach)	
Gimnazjum w Gieczu	109	6	11	3,83

Na terenie gminy funkcjonuje:

- Biblioteka Publiczna
- Gminny Ośrodek Kultury
- Gród Piastowski w Gieczu, Rezerwat Archeologiczny

Przy Gminnym Ośrodku Kultury działają dwa chóry: Łańcuszek Wspomnień oraz Dominanta. W ramach działalności Gminnego Ośrodka Kultury odbywają się cykliczne imprezy kulturalne, w których mogą uczestniczyć wszyscy mieszkańcy gminy. Są to między innymi:

- Dni Kasztelanii Gieckiej
- Dożynki
- Święto Pyry

Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Gminy Dominowo "Złoty Wiek" poszerza ofertę kulturalną i rekreacyjną dla osób starszych i niepełnosprawnych z terenu gminy. Poprzez organizację imprez kulturalno – rekreacyjnych oraz wycieczek turystycznych czy też turnusów rehabilitacyjnych aktywnie działa na rzecz integracji, w szczególności osób starszych. Gmina Dominowo posiada jedną halę sportową i trzy boiska. Na terenie gminy funkcjonują dwa kluby sportowe. Wskazane zaplecze sportowe nie zabezpiecza jednak potrzeb mieszkańców- stąd też władze samorządowe starają się pozyskać dodatkowe środki finansowe na budowę boisk sportowych.

1.6. Opieka zdrowotna

Na terenie gminy Dominowo działa przychodnia lekarza rodzinnego, jeden gabinet stomatologiczny oraz jedna apteka. Pracują dwie pielęgniarki środowiskowo – rodzinne, pielęgniarka w środowisku nauczania i wychowania oraz położna środowiskowo-rodzinna.

Na terenie powiatu średzkiego działa Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej. W ramach SP ZOZ w Środzie Wlkp. funkcjonują następujące placówki:

- Szpital im. Józefa Dietla, w tym oddziały (wewnętrzny, chirurgiczny, dziecięcy, ginekologiczny, noworodkowy, anestezjologii i intensywnej terapii, apteka zakładowa, centralna sterylizatornia, dział diagnostyki obrazowej i elektrodiagnostyki, pracownia USG, EKG, pracownia endoskopii, pracownia serologii).
- Przychodnia, w tym (Dział Diagnostyki Obrazowej i Elektrodiagnostyki - Pracownia RTG, Dział Diagnostyki Laboratoryjnej - Laboratorium analityczne, Pracownia bakteriologiczna, Poradnia Medycyny Pracy).
- Ośrodek Usprawniania Leczniczego, w tym (gabinet kinezyterapii, gabinet fizykoterapii, gabinet hydroterapii, gabinet aerzoloterapii, gabinet masażu).

Na terenie powiatu średzkiego istnieje ograniczona dostępność do specjalistycznych usług medycznych, a w szczególności psychiatrycznych finansowanych przez NFZ, zarówno dla dzieci i młodzieży, jak też osób dorosłych. Niewątpliwie wpływa to negatywnie na funkcjonowanie społeczne osób zaburzonych psychicznie zamieszkałych na terenie całego powiatu, a zatem i naszej gminy. Ośrodek Pomocy Społecznej częściowo zabezpiecza potrzeby leczenia psychiatrycznego dla swoich podopiecznych dzięki współpracy z PCPR.

Jednakże nie jest to właściwym rozwiązaniem i nie może być traktowane, jako rozwiązanie ostateczne, ponieważ system pomocy społecznej nie może zastępować usług zdrowotnych.

1.7. System pomocy społecznej w gminie

W myśl ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004r. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.) pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Celem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w dążeniu do zaspokajania niezbędnych potrzeb oraz umożliwianie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Jednostką organizacyjną gminy realizująca zadania z zakresu pomocy społecznej jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Dominowie.

Zadaniem Ośrodka Pomocy Społecznej jest prowadzenie właściwej polityki społecznej przeciwdziałającej między innymi ubóstwu, bezrobociu, uzależnieniom, przemocy, bezdomności, czy wykluczeniu społecznemu. Pracownicy ośrodka realizując zadania nałożone na nich przez ustawę o pomocy społecznej, osiągają wyznaczone cele, wspierając osoby i rodziny w usamodzielnianiu i integracji ze środowiskiem lokalnym. Ich zadaniem jest również wspomaganie osób i rodzin w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej; współdziałanie z grupami i społecznościami lokalnymi, mające na celu rozwijanie w nich zdolności do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów; organizowanie różnorodnych form pomocy, a także udział w rozwijaniu infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym; zapobieganie procesom marginalizacji osób i grup, jak również przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom w środowisku lokalnym.

Ważną częścią ich działania jest praca socjalna, skierowana na niematerialną pomoc osobom i rodzinom, które jej wymagają.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Dominowie zatrudnionych jest 5 pracowników w tym 2 pracowników socjalnych, pracujących w 2 rejonach opiekuńczych. Zatrudniona kadra

jest profesjonalnie przygotowana do pracy socjalnej, jednakże liczba pracowników socjalnych jest niewystarczająca. Zgodnie z zapisem art.110 ust.11 ustawy z dnia 12 marca 2004r. „ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku 1 pracownik socjalny na 2 tysiące mieszkańców , nie mniej jednak niż trzech pracowników”. Dla osiągnięcia powyższego wymogu konieczne jest zatrudnienie trzeciego pracownika socjalnego. Zgodnie z wytycznymi PO KL zatrudnienie to winno nastąpić najpóźniej do roku 2010.

Szczegółowy zakres świadczonej pomocy obrazuje opis ujęty w dalszej części strategii pn. „Główne problemy społeczne w ujęciu Ośrodka Pomocy Społecznej w Dominowie”.

W systemie wsparcia ważnym partnerem są świetlice środowiskowe przeznaczone w szczególności dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych marginalizacją społeczną. Świetlice te działają w ograniczonym zakresie w Gieczu i Murzynowie Kościelnym.

Są one prowadzone przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dominowie.

Gminny system pomocy społecznej wspierają:

- Komenda Powiatowa Policji w Środzie Wielkopolskiej,
- Sąd Rejonowy ,Wydział Rodzinny i Nieletnich w Środzie Wlkp.
- Prokuratura Rejonowa
- Placówki zdrowia, oświaty, kultury, sportu (wymienione w systemie opisanym wyżej)
- Instytucje powiatowe (wg poniższego wykazu):

Instytucje rynku pracy:

Nazwa	Podmiot prowadzący	Zakres usług	Adresaci usług
Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wlkp. ul. Kosynierów	Powiat średzki	Zadania zgodne z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.	Osoby bezrobotne, poszukujące zatrudnienia.

Instytucje wspierające osoby uzależnione:

Nazwa	Zakres usług	Adresaci usług
NZOZ Poradnia Uzależnienia i Współuzależnienia w Środzie Wielkopolskiej ul.Lipowa 12	Usługi diagnostyczno-terapeutyczne obejmujące: konsultacje indywidualne i psychoterapię indywidualną dla osób uzależnionych i ich rodzin, psychoterapię grupową dla osób uzależnionych i współuzależnionych, konsultacje lekarskie.	Osoby uzależnione od alkoholu oraz ich rodziny

Instytucje świadczące specjalistyczną pomoc mieszkańcom gminy i powiatu w obszarze pomocy dziecku i rodzinie, osobom w kryzysach oraz osobom niepełnosprawnym:

Nazwa	Zakres usług	Adresaci usług
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, - Ośrodek Interwencji Kryzysowej w szczególności dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, - Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności Środa Wlkp. ul. Szkolna 2	Realizuje zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej, a w szczególności: - świadczy specjalistyczną pomoc na rzecz mieszkańców powiatu , - prowadzi interwencję kryzysową w szczególności pomoc ofiarom przemocy w rodzinie, - zapewnia opiekę i wychowanie dziecku całkowicie lub częściowo pozbawionemu opieki rodzicielskiej, - realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych.	Mieszkańcy powiatu Średzkiego

Nazwa	Zakres usług	Adresaci usług
Publiczna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza – Ognisko Wychowawcze w Szlachcinie wraz z filią pn. Średzkie Ognisko Opiekuńczo - Wychowawcze w Środzie Wielkopolskiej ul. Kosynierów	Zapewnia opiekę i wychowanie dziecku całkowicie lub częściowo pozbawionemu opieki rodzicielskiej, w formie pobytu całodobowego oraz wsparcia dziennego. Prowadzi specjalistyczną pracę z biologicznymi rodzinami dzieci przebywających w placówce	Do rodzin dotkniętych problemami opiekuńczo – wychowawczymi, w szczególności z powiatu średzkiego.

Nazwa	Podmiot prowadzący	Zakres usług	Adresaci usług
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Środa Wlkp. ul. Żwirki i Wigury 1	Powiat średzki	Diagnoza i terapia dziecka z problemami szkolnymi , pomoc rodzinie w problemach wychowawczych	Dzieci i młodzież, rodziny, nauczyciele i wychowawcy z powiatu średz.

• Organizacje pozarządowe działające w obszarze polityki społecznej, a w szczególności:

- Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Gminy Dominowo „Złoty Wiek”
- Stowarzyszenie Pomocy „KRAĞ” Nowe Miasto n/Wartą, prowadzi Dom dla bezdomnych w Dębnie - w ramach współpracy z gminą –wspiera działalność na rzecz pomocy osobom bezdomnym i rozwiązywania problemu bezdomności gminy,
- Polski Komitet Pomocy Społecznej
Środa Wielkopolska, ul. Daszyńskiego 5
- Polski Czerwony Krzyż
Środa Wielkopolska, ul. Wiosny Ludów 3
- Stowarzyszenie Pomocy „SOS”
Środa Wielkopolska, ul. Lipowa 12

ci i Młodzieży Niepełnosprawnej

olska, ul. Szpitalna 10

a „Nowe Życie”

olska, ul. Westerplatte 5

antów R.P. i Byłych Więźniów Politycznych

ska, ul. Daszyńskiego 5

główne kierunki rozwoju gminy Dominowo

Strategia rozwoju Gminy Dominowo została opracowana na lata 2004-2013. Jej głównym celem jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju mającego na celu osiągnięcie poziomu równywalnego z europejskim. Przede wszystkim skierowana jest na zapewnienie mieszkańcom warunków do bezpiecznego życia, a dzieciom warunków do pełnego rozwoju.

Ważnymi kierunkami rozwoju gminy to:

zadanie z zakresu ochrony środowiska,

zadanie z zakresu odnowy i zachowania dziedzictwa kulturowego,

zadanie z zakresu rozwoju rolnictwa,

zadanie z zakresu infrastruktury technicznej,

zadanie z zakresu edukacji,

zadanie z zakresu likwidacji bezrobocia,

zadanie z zakresu rozwoju przedsiębiorczości.

Ważnym elementem w realizacji Strategii jest utworzenie

3. doprowadzić do uniezależnienia się od pomocy społecznej,
4. integrować osoby będące w procesie wykluczenia społecznego ze środowiskiem lokalnym.

Ustawa dokonała podziału zadań, (których realizacja na poziomie gminy spoczywa na Ośrodku), na zadania zlecone przez administrację rządową finansowane z budżetu państwa oraz na zadania własne gminy finansowane ze środków własnych.

Zgodnie z powyższym podziałem Ośrodek Pomocy Społecznej w Dominowie w latach 2004 - 2007 realizował:

- zadania zlecone: zasiłki stałe,
- zadania własne o charakterze obowiązkowym: udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, w tym osobom bezdomnym, przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych. w tym zasiłków okresowych, (od 1 maja 2004r. znalazły się one w obowiązkowej grupie zadań i są dotowane ze środków rządowych), świadczenie usług opiekuńczych, prowadzenie i rozwój infrastruktury placówek wsparcia dziennego, kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za kierowane osoby, lub rozwijanie alternatywnych form wsparcia w środowisku lokalnym, sprawianie pogrzebu, praca socjalna,
- zadania własne o charakterze fakultatywnym: przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych w formie zasiłków celowych na zabezpieczenie podstawowych potrzeb mieszkańców gminy.

Informacje zawarte w prezentowanej części Strategii opracowane zostały na podstawie danych statystycznych Ośrodka Pomocy Społecznej w Dominowie. Przedstawiają szczegółowo rodzaje i wielkość środowisk objętych wsparciem socjalnym, jak też rozmiar i rodzaj świadczeń udzielanych na podstawie obowiązujących aktów prawnych.

Poniższe zestawienie obrazuje rzeczywistą liczbę rodzin objętych różnymi formami pomocy w badanym okresie od 2004 – 2007 roku.

Tablica 12. Rodziny objęte pomocą społeczną w latach 2004 – 2007

Wyszczególnienie	Liczba rodzin objętych pomocą			
	2004	2005	2006	2007
liczenia przyznane w ramach zadań własnych i w ramach zadań zleconych	113	132	128	121
liczenia przyznane w ramach zadań zleconych	11	8	9	10
liczenia przyznane w ramach zadań własnych	106	128	126	120
liczenia udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem	162	161	188	229

Analizując powyższe dane na uwagę zasługuje pozycja „Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej”. Zgodnie z art. 6 ustawy o pomocy społecznej „Praca socjalna – działalność społeczna mająca na celu wzmocnienie i odzyskiwanie zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi”.

Praca socjalna realizowana jest jako poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne, rodzinne i społeczne. Liczba rodzin objętych pomocą socjalną w latach 2004 r. do 2007 r., bez względu na ich kryterium dochodowe. Rodziny, które znalazły się w kryzysowej sytuacji życiowej mają świadczone usługi socjalne w formie pracy socjalnej. Duży wzrost klientów w tym zakresie związany jest z realizacją pomocy w formie żywnościowej w ramach Programu unijnego PEAD, którą objęta jest duża liczba rodzin.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania własne oraz zlecone. W myśl ustawy o pomocy społecznej udzielenie osobie lub rodzinie pomocy finansowej uzależnione jest od czynnika finansowego i sytuacyjnego. Czynnikiem finansowym jest kryterium dochodowe jednostki lub rodziny, nie może przekroczyć odpowiednio 477,- złotych dla osoby samotnej lub 351,- złotych dla rodziny. Czynnikiem sytuacyjnym przedstawiony jest w poniższej tabeli.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dominowo

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	Korzystający z pomocy w okresie:							
	2004		2005		2006		2007	
	liczba rodzin ogółem:	liczba osób w rodzinie	liczba rodzin ogółem:	liczba osób w rodzinie	liczba rodzin ogółem:	liczba osób w rodzinie	liczba rodzin ogółem:	liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	93	375	117	477	118	446	111	400
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	0	0	0	0	0	0	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	21	129	27	157	25	152	34	187
w tym: wielodzietność	17	113	16	116	17	122	17	121
Bezrobocie	73	264	73	278	76	297	70	250
Niepelnosprawność	20	72	17	61	27	94	38	125
Długotrwała lub ciężka choroba	11	23	2	10	13	31	23	70
Bezradność w sprawach opiek.- wych. i prowadzenia gosp. domowego – ogółem	38	125	3	6	10	30	17	48
w tym: rodziny niepełne	9	23	3	6	9	24	15	37
rodziny wielodzietne	27	194	-	-	1	6	2	11
Przemoc w rodzinie	1	5	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	1	6	0	0	2	7	4	11
Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w przyst. do życia po zwołnieniu z zakł. karnego	2	3	1	1	0	0	0	0
Brak umiejętn. w przyst. do życia młodz. opuszcz. plac.op.- wych.	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	0	0	0	0	1	1	1	1
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	0	0

Kłęska żywiolowa lub ekologiczna	0	0	0	0	151*	Br.danych	0	0
----------------------------------	---	---	---	---	------	-----------	---	---

*osoby objęte pomocą finansową z powodu kłęski suszy

Z powyższego zestawienia wynika, że zdecydowana większość rodzin objętych pomocą społeczną boryka się z problemem ubóstwa. Ubóstwo jest tu rozumiane jako sytuacja, gdzie dochody osoby lub rodziny są poniżej poziomu ustawowego kryterium dochodowego wskazanego wcześniej. Z danych Ośrodka wynika, że w rodzinach objętych wsparciem występują złożone problemy - ubóstwo współwystępuje z bezrobociem, wielodzietnością lub bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, a także z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą.

Kolejną przyczyną udzielania pomocy ze względu na liczbę osób jest bezrobocie. W 2007 roku pomocą z powodu bezrobocia objętych było 70 rodzin, w których żyje 250 osób. W celu zmniejszenia zjawiska ubóstwa i bezrobocia Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z Urzędem Gminy w Dominowie i Powiatowym Urzędem Pracy w Środzie Wielkopolskiej. Dobra wymiana informacji dotyczących dostępnych ofert pracy oraz możliwości podjęcia pracy subsydiowanej, a także dostępność szkoleń sprawia, iż liczba bezrobotnych klientów tut. Ośrodka spada(choćby okresowo).

Problemy opiekuńczo – wychowawcze rodzin rozwiązywane są przy ścisłej współpracy z wychowawcami oraz kuratorami sądowymi. W szczególnie trudnych przypadkach pracownicy socjalni kierują podopiecznych do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Wlkp., gdzie m.in. otrzymują oni specjalistyczną pomoc psychologiczną.

Kolejną dość liczną grupę podopiecznych tut. Ośrodka stanowią osoby chore i niepełnosprawne. W 2007 roku z tych powodów korzystało z pomocy Ośrodka 61 rodzin (195 osób). Zarówno niepełnosprawność jak i długotrwała choroba jest silnie związana ze strukturą wiekową mieszkańców gminy. Znaczny odsetek osób chorych i niepełnosprawnych stanowią osoby samotne w wieku poprodukcyjnym. Rolą Ośrodka Pomocy Społecznej jest zapobieganie dyskryminacji osób chorych i niepełnosprawnych, a także podejmowanie działań mających na celu wyrównywanie szans życiowych i przywracanie tej grupy osób do aktywności. Na tym obszarze tut. Ośrodek współpracuje w szczególności ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Środzie Wlkp. oraz Warsztatem Terapii Zajęciowej działającymi w kierunku rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Najmniej liczną grupę świadczeniobiorców tut. ośrodka stanowią osoby bezdomne. Bezdomność jest jednym z poważniejszych przejawów patologii społecznej. Najczęściej

współwystępuje z takimi zjawiskami jak bezrobocie, alkoholizm, niepełnosprawność, choroby psychiczne oraz przestępczość. Ośrodek Pomocy Społecznej w Dominowie współpracuje w zakresie zapewnienia osobom bezdomnym schronienia, posiłku i odzieży z Domem dla Bezdomnych w Dębnie prowadzonym przez Stowarzyszenie Pomocy „Krag”.

Niepokojącym zjawiskiem jest wzrost problemów zw. z alkoholizmem i przemocą. Wiąże się to niewątpliwie z większą edukacją społeczeństwa pod kątem walki z problemami uzależnień i przemocy. Pomoc osobom i rodzinom z problemem uzależnienia świadczona jest w oparciu o współpracę z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Szacunkowe dane dotyczące omawianego problemu w skali kraju obrazuje poniższa tabela.

Tabela 14. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)

Kategorie osób		W Polsce	W mieście 100 tys. mieszk.	W mieście 25 tys. mieszk.	W gminie 10 tys. mieszk.
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000	ok. 500	ok. 200
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmażonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000	ok. 1.000	ok. 400
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000	ok. 1.000	ok. 400
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	ok. 2-2,5 mln	ok. 5.000-7.000	ok. 1.250-1.750	ok. 500-700
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Według danych szacunkowych w gminie Dominowo - około 50 osób to osoby uzależnione od alkoholu, około 100 dzieci żyje w rodzinach z problemem alkoholowym, około 140 osób (dorosłych i dzieci) to ofiary przemocy w rodzinie.

Grupą szczególnie narażoną na zagrożenia uzależnieniem od alkoholu są dzieci i młodzież. Wyniki ogólnopolskich badań ankietowych prowadzonych wśród dzieci i młodzieży ESPAD - 2003 ("Europejski Program Badań Ankietowych w szkołach na temat używania alkoholu i narkotyków" realizowany przez Instytut Psychiatrii i Neurologii we współpracy z Radą Europy) obrazują ten problem:

1. Wśród badanych uczniów III klas gimnazjum (15-latkowie):

- 65,8% z nich piło alkohol w ciągu ostatnich 30 dni
- 29,2% z nich UPIĘŁO się w ciągu ostatnich 30 dni

2. Wśród badanych uczniów szkół ponadgimnazjalnych (17-latkowie):

- 78,9% z nich piło alkohol w ciągu ostatnich 30 dni
- 37,2% z nich UPIĘŁO się w ciągu ostatnich 30 dni

3. Z badań wynika również, iż :

- co dziesiąte dziecko po wypiciu alkoholu uczestniczyło w bójce,
- co dwudziesty nastolatek po wypiciu alkoholu doświadczył wypadku lub uszkodzenia ciała,
- co piętnasta nastolatka po spożyciu alkoholu miała niechciane kontakty seksualne,

Z raportu na temat „Stan wiedzy uczniów na temat alkoholu i narkotyków oraz zagrożeń niedostosowaniem społecznym w powiecie średzkim” opracowanym na podstawie prowadzonych badań w latach 2004\2005 wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych wynika, że:

1) wśród badanych uczniów szkół gimnazjalnych:

- 83% uczniów gimnazjum miało za sobą pierwszy kontakt z alkoholem,
- 12 % uczniów sięga po alkohol od czasu do czasu,
- tylko 5% nigdy nie próbowało alkoholu,

2) wśród badanych uczniów klas V i VI szkół podstawowych:

- 78% uczniów ma już za sobą pierwszy kontakt ze spożyciem alkoholu,
- 12% uczniów sięga po alkohol od czasu do czasu,
- 10% uczniów nigdy nie próbowało alkoholu,

Większość ankietowanych tj. 73% uważa, że największe prawdopodobieństwo zetknięcia się z alkoholem ma miejsce na dyskotekach, koncertach oraz spotkaniach koleżeńskich. Zadawalający jest fakt, iż 96 % badanych uczniów uważa, że uzależnienie od alkoholu jest chorobą i należy ją leczyć.

Z wcześniej przytoczonego raportu wynika również, iż uczniowie nie mają problemów z nabyciem narkotyków w miejscu zamieszkania. Badania wykazują, że ok. 21% uczniów gimnazjum miało już jednorazowy kontakt z narkotykami, a aż 7% zażywało środki psychoaktywne. Z danych KPP za 2006 r. wynika, że na średnim rynku pojawiają się głównie takie narkotyki jak marihuana i amfetamina. Analiza wyników prowadzonych badań potwierdza konieczność prowadzenia kompleksowych działań w zakresie profilaktyki uzależnień, w szczególności skierowanych do dzieci i młodzieży.

Z informacji sprawozdawczych uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Wielkopolskiej wynika, że w roku 2007 specjalistyczną pomocą w zakresie interwencji kryzysowej objęto 338 rodzin doświadczających przemocy w rodzinie, zamieszkałych na terenie powiatu średzkiego (w tej liczbie znajdują się również rodziny zamieszkujące na terenie Gminy Dominowo).

Ważnym zadaniem własnym Gminy o charakterze obowiązkowym, szczególnie dla dzieci z rodzin problemowych, jest dożywianie w szkołach. Zadanie to Ośrodek realizuje poprzez program rządowy „Posiłek dla potrzebujących”, którego zakres prezentuje poniższa tabela. Ośrodek corocznie pozyskuje na ten cel środki finansowe z budżetu państwa.

Tabela 14. Pomoc państwa w zakresie dożywiania

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007
Wysokość dotacji	5.789 zł	13.160 zł	26.775 zł	32.025 zł
Liczba dzieci objętych dożywianiem	78	100	114	107
Liczba osób otrzymujących zasiłki	-	94	102	230
Doposażenie stołówek	-	-	20.000 zł	-

Tut. Ośrodek od kilku lat przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, wolontariuszami i Zakładem Usług Komunalnych w Dominowie świadczy również pomoc w postaci dystrybucji artykułów żywnościowych w ramach pomocy żywnościowej dla najuboższej ludności z rezerw UE. W roku 2007 wydano 22 tony żywności, z której

skorzystały 639 osób, a w roku bieżącym rozdysponowano ponad 20 ton żywności dla 626 osób (172 rodziny).

Z cyklicznych działań, które wpisały się na stałe w wizerunek Ośrodka, wskazać można Bożonarodzeniową Zbiórkę Żywności organizowaną we współpracy z wolontariuszami-uczniami szkół z terenu Gminy oraz organizowanie spotkania opłatkowego z niepełnosprawnymi oraz starszymi mieszkańcami gminy.

VI. Identyfikacja najważniejszych problemów społecznych na terenie Gminy Dominowo w opinii mieszkańców i uczestników debat.

1. Kwestie uznane za najistotniejsze w tworzeniu strategii

Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy społeczne, była ankieta badawcza przeprowadzona wśród mieszkańców gminy oraz wyniki prac osób uczestniczących w pracach nad strategią.

Za najważniejsze problemy w gminie uznano: uzależnienie od alkoholu i przemoc w rodzinie, długotrwałe bezrobocie, konieczność udzielania pomocy ludziom ubogim, konieczność zapewnienia dzieciom i młodzieży właściwych form spędzania wolnego czasu, pomoc ludziom starszym i niepełnosprawnym.

Za grupy szczególnie odczuwające skutki problemów społecznych uznano: ludzi bezrobotnych, osoby starsze, samotne i ubogie, osoby niepełnosprawne, dzieci i młodzież, rodziny z uzależnieniami, ofiary przemocy w rodzinie.

Ankietowani wskazali również problemy, na których powinna skupić się lokalna strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Wybierali trzy najistotniejsze kwestie z zamkniętego katalogu.

Kwestie, które uzyskały największą liczbę wskazań, to:

- pomoc osobom i rodzinom ubogim,
- pomoc ludziom starszym, samotnym i niepełnosprawnym,
- pomoc osobom długotrwałe bezrobotnym w przekwalifikowaniu się i znalezieniu pracy,
- pomoc dzieciom i młodzieży we właściwym zagospodarowaniu czasu wolnego,
- pomoc osobom i rodzinom z problemem uzależnienia i przemocy w rodzinie.

2. Analiza SWOT

Analiza SWOT stała się podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych.

Jest ona efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron polityki społecznej i działań na rzecz integracji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed polityką społeczną w gminie Dominowo. SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

- „**mocnych stron**” – uwarunkowań wewnętrznych, stanowiących silne strony polityki społecznej, które należy wykorzystać sprzyjąc będą jej rozwojowi (należy utrzymać je jako mocne i oprzeć na nich jej przyszły rozwój),
- „**słabych stron**” – uwarunkowań wewnętrznych, stanowiących słabe strony polityki społecznej, które utrudniać będą jej rozwój (ich oddziaływanie należy minimalizować),
- „**szans**” – uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy Dominowo, ale mogą być traktowane jako szanse, a przy odpowiednio podjętych działaniach mogą zostać wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi polityki społecznej i działań na rzecz integracji,
- „**zagrożeń**” – uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy Dominowo, ale mogą stanowić zagrożenie dla skutecznej realizacji polityki społecznej (należy unikać ich negatywnego oddziaływania na zarządzanie obszarem polityki społecznej).

Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów polityki społecznej wskazanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Dominowie. Poniższy zbiór informacji o mocnych i słabych stronach polityki społecznej a także stojących przed nią szansach i zagrożeniach jest uzgodnioną wypadkową wiedzy o stanie i potrzebach gminy Dominowo. Analiza SWOT jest kontynuacją i podsumowaniem diagnozy stanu, i w niej znajduje uzasadnienie większość rozstrzygnięć.

Analiza SWOT dla potrzeb niniejszego dokumentu została przeprowadzona przez kadrę Ośrodka Pomocy Społecznej w Dominowie zaangażowaną w opracowanie strategii oraz w oparciu o wyniki prac uczestników debat strategicznych.

2.1. KWESTIE DZIECI, MŁODZIEŻY I RODZINY

<i>Siły sprzyjające zmianom</i>	<i>Siły przeciwdziałające zmianom</i>
Zewnętrzne	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość pozyskiwania środków finansowych z Europejskiego Funduszu Społecznego • nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, • wsparcie merytoryczne w tematyce ze strony jednostek organizacyjnych powiatu, • tworzenie świetlic środowiskowych na terenie gminy, 	<ul style="list-style-type: none"> • spadek znaczenia roli rodziny • narastająca patologizacja życia rodzinnego • wzrost znaczenia konsumpcji • wzrastające problemy: ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, przemoc w rodzinie; • niestabilność prawna w dziedzinie pomocy społecznej dziecku i rodzinie
Wewnętrzne	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Sieć placówek edukacyjno – wychowawczych i świetlic, • Wykwalifikowana kadra w placówkach oświatowych i pomocy społecznej, • Dobry przepływ informacji, • Zaangażowanie pracowników w realizację zadań, • Wspieranie przez samorząd gminy rozwoju edukacji i pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> • mało liczna kadra, • ograniczone możliwości finansowe, • niewystarczająca liczba ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie, • niewystarczająca ilość i dostępność do obiektów sportowych i rekreacyjnych;

2.2. KWESTIA OSÓB DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH

Siły sprzyjające zmianom	Siły przeciwdziałające zmianom
Zewnętrzne	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość pozyskiwania środków finansowych z Europejskiego Funduszu Społecznego • nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, • wsparcie merytoryczne w tematyce ze strony jednostek organizacyjnych powiatu, • spadający wskaźnik bezrobocia; • dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy; • wykorzystywanie wszelkich możliwości działań i form aktywności zawodowej (roboty społecznie użyteczne). 	<ul style="list-style-type: none"> • wysoki poziom bezrobocia w gminie • osłabienie więzi rodzinnych i społecznych w rodzinach dotkniętych długotrwałym bezrobociem, • narastająca patologizacja życia rodzinnego , • istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia
Wewnętrzne	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Sieć placówek edukacyjno – wychowawczych i świetlic, • Wykwalifikowana kadra przygotowana do pracy z osobami bezrobotnymi, • Dobra współpraca pomiędzy podmiotami działającymi w obszarze wykluczenia społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • mało liczna kadra socjalna, • Utrzymywanie się długotrwałego bezrobocia, zwłaszcza wśród kobiet, • Dziedziczenie bezrobocia • Niski poziom wykształcenia osób długotrwanie bezrobotnych

2.3. KWESTIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I STARSZYCH

Siły sprzyjające zmianom	Siły przeciwdziałające zmianom
Zewnętrzne	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość pozyskiwania środków finansowych z Europejskiego Funduszu Społecznego na realizację zadań; • możliwości pozyskania środków z PFRON • upowszechnianie problematyki osób niepełnosprawnych w mediach; • kampanie społeczne o zasięgu krajowym dot. zatrudniania osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • starzejące się społeczeństwo • wyjazd personelu medycznego poza granice kraju, • niskie świadczenia emerytalno – rentowe, • brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego, • brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych
Wewnętrzne	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • działalność Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów Gminy Dominowo „Złoty Wiek” • pomoc medyczna (działalność pielęgniarki środowiskowej), • zaangażowanie pracowników w realizację zadań, • współpraca ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Środzie Wlkp. i Warsztatami Terapii Zajęciowej prowadzącymi rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych • zaangażowanie władz gminy w problemy osób niepełnosprawnych i starszych; 	<ul style="list-style-type: none"> • mało liczna kadra, • trudny dostęp do siedziby gminy oraz Przychodni Lekarza Rodzinnego – słabo rozwinięta sieć połączeń komunikacyjnych na terenie gminy, • brak specjalisty z dziedziny gerontologii • brak zaplecza socjalnego w postaci placówki opiekuńczo – leczniczej na terenie powiatu • ograniczony dostęp do usług rehabilitac., • brak aktywności osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy, • brak ośrodków wsparcia typu dziennego pobytu na terenie gminy dla osób starszych i niepełnosprawnych, • brak grup samopomocowych

2.4. KWESTIA OSÓB UZALEŻNIONYCH

Siły sprzyjające zmianom	Siły przeciwdziałające zmianom
Zewnętrzne	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość pozyskiwania środków finansowych z Europejskiego Funduszu Społecznego na realizację zadań w obszarze przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego, • nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, • dostrzeżenie problemu wykluczenia społecznego na szczeblu rządowym; • wsparcie merytoryczne w tematyce wykluczenia społecznego ze strony jednostek organizacyjnych powiatu, • tworzenie świetlic środowiskowych na terenie gminy, 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczony dostęp do specjalistycznych placówek leczenia osób uzależnionych; • rozpad rodzin uzależnionych; • niekorzystna sytuacja społeczno-gospodarcza; • stała obecność reklamy alkoholu; • obniżający się wiek inicjacji alkoholowej, narkotykowej,
Wewnętrzne	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, • dobry przepływ informacji, • zaangażowanie pracowników w realizację zadań, • nieustanne podwyższanie kwalifikacji pracowników, • działalność dwóch świetlic środowiskow., • Stałe środki finansowe na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych 	<ul style="list-style-type: none"> • mało liczna kadra, • niska efektywność podejmowanych działań • brak współpracy ze strony rodzin • długa procedura skierowania osób na leczenie • ograniczona dostępność do leczenia odwykowego • Niski poziom wiedzy na temat zagrożeń innych uzależnień(hazard, Internet, sekty)

3. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Powyższa diagnoza wykazała, że w Gminie Dominowo występują problemy charakterystyczne dla całego kraju. Są wśród nich takie, którymi należałoby się zająć w pierwszej kolejności. Niestety, nie zawsze jest to możliwe z uwagi na obowiązujące uregulowania prawne, które pozostawiają Gminie ograniczony obszar działania. Ponadto, barierą w jednoczesnym rozwiązywaniu większej ilości problemów są niewystarczające gminne środki finansowe.

Uwzględniając prognozy demograficzne na najbliższe lata konieczne jest podjęcie działań związanych z problemem starzenia się lokalnej społeczności oraz niepełnosprawności.

Analizując sytuację rodzin zamieszkałych na terenie gminy, należy zwrócić uwagę w szczególności na sytuację dzieci pochodzących z rodzin ubogich, dotkniętych problemem bezrobocia i uzależnień. To w tych rodzinach najczęściej dochodzi do marginalizowania potrzeb dziecka oraz zaniedbań wychowawczych i przemocy.

Ubóstwo, brak zatrudnienia, uzależnienia, zerwanie więzi rodzinnych przyczyniają się najczęściej do bezdomności, pozostającej najbardziej skrajną formą wykluczenia społecznego.

Bezrobocie dotyka znaczną odsetek mieszkańców gminy, przyczyniając się do ubożenia rodzin i w efekcie ich marginalizacji. Osoby długotrwale bezrobotne, to przede wszystkim: osoby o niższym poziomie wykształcenia; kobiety, szczególnie te dłużej pozostające bez pracy; młodzież wkraczająca na rynek pracy bez lub ze skromnym doświadczeniem zawodowym; osoby, które przekroczyły 45-50 rok życia, a także osoby niepełnosprawne.

Należy pamiętać, że w sytuacji bezrobocia następuje pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny, tj. pojawiają się w szczególności problemy opiekuńczo-wychowawcze, przemoc oraz zanik autorytetu rodzicielskiego. Pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Poważnym problemem społecznym jest przemoc w rodzinie, której często towarzyszy uzależnienie, ubóstwo i bezrobocie. W tym zakresie należy rozwijać system pomocy oraz prowadzić w sposób kompleksowy programy profilaktyczne w szkołach. Nawiązanie szerokiej współpracy instytucji samorządowych podniesie skuteczność funkcjonowania systemu działającego na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.

Integracja grup zagrożonych wykluczeniem wymaga wdrażania przemyślanych, kompleksowych programów, które będą uwzględniały specyfikę członków danej grupy. Najliczniejszą grupę osób objętych działaniami będą stanowić rodziny, dzieci, seniorzy, osoby niepełnosprawne oraz bezrobotni natomiast mniejsze liczebnie grupy to: bezdomni, uzależnieni od alkoholu i narkotyków.

Wszystkie analizy wskazują na fakt, że przyczynami marginalizacji społecznej są najczęściej : ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, wiek, uzależnienia i bezdomność. Mieszkańcy gminy zwracają również uwagę na konieczność podejmowania działań w stosunku do rodzin, dzieci i młodzieży, które powinny być realizowane tak, by wzmacniały rodzinę oraz oferowały młodym ludziom stosunkowo szeroką alternatywę spędzania wolnego czasu, co może ich uchronić przed demoralizacją i przestępczością.

4. Główne obszary problemowe Gminy

Na podstawie powyższego podsumowania stwierdza się, że główne problemy społeczne gminy to:

4.1. Problemy wynikające ze struktury demograficznej

Sytuacja demograficzna wskazuje na postępujący proces starzenia się naszego społeczeństwa. Osób starszych będzie coraz więcej w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Jest to zjawisko ogólnokrajowe i fakt ten potwierdza Raport Biura Ludnościowego Organizacji Narodów Zjednoczonych z 2005r, w którym mówi się, że w ciągu 45 lat średnia długość życia w Polsce ma się wydłużyć z 72,7 lat do 80,5 lat w roku 2050 i jednocześnie w tym czasie zmniejszy się liczba ludności z 38,5 mln. do 32 mln.

Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego w najbliższych latach będzie systematycznie wzrastać grupa osób w wieku poprodukcyjnym, co z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest bardzo ważne, gdyż wymaga dostosowania do potrzeb tej wzrastającej grupy osób odpowiedniej sfery usług społecznych. Wzrost udziału osób starszych w populacji, wynikający z malejącej liczby urodzin oraz z wydłużania się średniego czasookresu życia, może przyczynić się także do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności. Na terenie powiatu średzkiego ok. 13% ogółu populacji stanowią

osoby w wieku poprodukcyjnym, natomiast ok. 14,5% to osoby niepełnosprawne. Te statystyki oddają też sytuację w gminie Dominowo.

Tak więc starość to pierwszy problem, który winien być jednym z istotniejszych zagadnień w strategii.

Sytuację mieszkańców Gminy Dominowo determinują zachodzące w ostatnich latach procesy demograficzne i ekonomiczne. Analizując sytuację bytową i demograficzną mieszkańców gminy, dostrzegamy zjawiska i grupy społeczne, które powinny stać się obiektem szczególnego zainteresowania samorządu. Zwracają uwagę:

- systematyczny spadek liczby dzieci oraz dzietności rodzin, co jest wynikiem przemian obyczajowych naszego społeczeństwa oraz sytuacji ekonomiczno-bytowej znacznej liczby rodzin,

- wzrost przeciętnej długości życia – to korzystne zjawisko przy jednoczesnym permanentnym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, przyczynia się do tzw. „starzenia się naszego społeczeństwa”.

Starzenie się rodzi większe ryzyko choroby oraz utraty sprawności, co w konsekwencji może prowadzić do izolacji społecznej – dlatego zjawisko to stwarza wyzwanie dla lokalnej polityki społecznej w zakresie społecznego funkcjonowania seniorów i osób niepełnosprawnych

W działaniach na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych należy zwiększyć ofertę usług o utworzenie i prowadzenie ośrodka wsparcia Dziennego Domu Pomocy z możliwością prowadzenia przez placówkę miejsc całodobowego pobytu. Umożliwi to zachowanie w aktywności seniorów w gminie oraz świadczenie kompleksowej pomocy w sytuacji zaistnienia konieczności zapewnienia całodobowych usług opiekuńczych.

W działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych należy zwrócić szczególną uwagę na problemy rodzin z niepełnosprawnymi dziećmi. Istnieje potrzeba zwiększenia oferty usług w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej.

4.1. Rodzina i sytuacja dziecka

Problemy społeczne zagrażające właściwemu funkcjonowaniu rodziny zależą zarówno od czynników zewnętrznych jak i wewnętrznych uwarunkowań w obrębie tej fundamentalnej instytucji. Do czynników zewnętrznych zaliczyć można niewątpliwie przemiany cywilizacyjno – kulturowe, których następstwem jest bezrobocie oraz ubóstwo.

Wewnętrznymi czynnikami zagrażającymi prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny są zjawiska patologiczne dotyczące jej członków, związane np. z problemem alkoholizmu i przemocy.

Od dłuższego czasu można zaobserwować kryzys instytucji rodziny jako fundamentalnej komórki społecznej. Na skutek transformacji demograficznej następuje proces stopniowego rozpadu instytucji małżeństwa i zjawiska dezintegracji form życia rodzinnego. W wyniku słabnącej skłonności do zawierania związków małżeńskich, wzrastającej częstotliwości rozwodów, rodzina nuklearna traci stopniowo swą dominującą rolę na rzecz związków pozamałżeńskich. Wspomniane przeobrażenia dostrzegalne są również na terenie Gminy Dominowo.

Ubóstwo dotykające w największym stopniu rodzin wielodzietnych, a także rodziców samotnie wychowujących dzieci prowadzi często do marginalizacji tych grup. W znacznej mierze wpływa także na zaburzenia w realizowaniu funkcji rekreacyjno – towarzyskich oraz kulturalnych. Rosnące zubożenie społeczeństwa spowodowane w znacznym stopniu niskim wynagrodzeniem za pracę znacznie utrudnia funkcjonowanie wielu rodzin. Brak wystarczających środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych wpływa na konieczność ograniczania wydatków przy zaspokajaniu potrzeb wyższego rzędu.

Zmiany w strukturze rodziny, jej funkcjach i ideologii widoczne są w relacjach rodzice – dzieci. We współczesnej rodzinie kładzie się nacisk na osobowość jednostki oraz wynikające z nich interakcje pomiędzy członkami rodziny, nie zaś na pełnione role. Wskazane przemiany w połączeniu z problemami, z jakimi jednostka boryka się na co dzień, stanowią niewątpliwie jedną z przyczyn demoralizacji młodzieży oraz problemów opiekuńczo – wychowawczych w rodzinie. Ponadto, część rodzin boryka się z problemem alkoholizmu i przemocy. Liczba osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych jest trudna do ustalenia, ale z pewnością zbliżona do średniej krajowej.

Rolą ośrodka pomocy społecznej jest udzielanie pomocy rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swoich zadań oraz dziecku z tej rodziny, w szczególności w formie:

- poradnictwa rodzinnego;
- terapii rodzinnej rozumianej jako działania psychologiczne, pedagogiczne i socjologiczne, mające na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania jej zadań;
- pracy socjalnej;
- zapewnienia dzieciom opieki i wychowania poza rodziną.

Rodzina otrzymuje pomoc w szczególności przez działania:

- specjalisty przygotowanego do pracy z rodziną lub w środowisku lokalnym;
- placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego;
- innych podmiotów, których działanie daje potrzebne wsparcie dziecku i rodzinie.

Biorąc pod uwagę zapisy ustawy oraz środki i możliwości Ośrodka Pomocy Społecznej w Dominowie można wskazać na kilka działań, których realizacja wpłynie na umocnienie instytucji rodziny w środowisku lokalnym oraz umożliwi rozwiązywanie dotyczących jej problemów społecznych.

Analizując sytuację rodzinną należy zwrócić uwagę w szczególności na potrzeby dzieci pochodzących z rodzin ubogich, dotkniętych problemem bezrobocia i uzależnienia. W odniesieniu do dzieci i młodzieży szkolnej działania w zakresie polityki i pomocy społecznej winny być ukierunkowane na:

- przeciwdziałanie skutkom negatywnych procesów dezintegrujących rodzinę
- zapewnienie pomocy psychologicznej i pedagogicznej rodzinom z problemami opiekuńczo – wychowawczymi
- wsparcie dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi
- profilaktykę uzależnień i zachowań destrukcyjnych wśród dzieci i młodzieży
- zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej dla rodzin przeżywających trudności materialne,
- wzmacnianie placówek świadczących usługi edukacyjne, sportowo – rekreacyjne oraz kulturalne działających na terenie gminy

Należy wspomnieć, iż podjęcie działań w kierunkach przedstawionych powyżej będzie możliwe dzięki ścisłej współpracy ze wszystkimi instytucjami działającymi w zakresie pomocy dziecku i rodzinie na terenie gminy i powiatu oraz przy pozytywnym zaopiniowaniu wskazanych działań przez władze gminy.

4.3. Wykluczenie i marginalizacja

Wykluczenie społeczne jest wynikiem niezrozumienia inności, a także brakiem łatwości w przystosowywaniu się do pewnych zmian społeczno – gospodarczych. Jednostka czy grupa wykluczana nie potrafi odnaleźć się w nowej rzeczywistości. Wynikiem tego niedostosowania jest powstanie sytuacji uniemożliwiającej lub znacznie utrudniającej

pełnienie przypisanych jej ról społecznych, a także zdobywania środków niezbędnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb zgodnie z prawem.

Wykluczenie jest zatem problemem wielu ludzi, którzy z różnych powodów i w różnym stopniu rzadziej niż pozostali uczestniczą w życiu społecznym. Powoduje ono utratę dostępu do ważnych instytucji społecznych, brak możliwości pełnego uczestnictwa we wspólnych rytuałach, praktykach, kulturze, a w konsekwencji pociąga za sobą niemożność uczestnictwa w tzw. normalnym życiu, rodzi frustrację, bezsilność i bezradność wobec trudów własnej egzystencji. Izolacja i napiętnowanie ze strony społeczeństwa powoduje problemy w budowaniu własnej tożsamości i kreowaniu obrazu własnej osoby. Często prowadzi do zrywania więzi społecznych, a czasem do nierespektowania powszechnie uznanych norm i wartości, co pociąga za sobą szereg kolejnych wykluczeń.

Na wykluczenie społeczne najbardziej narażone są jednostki i grupy doświadczające: ubóstwa (zwłaszcza jeśli jest ono długotrwałe), bezrobocia, bezdomności, uzależnienia, przemocy w rodzinie, sieroctwa czy niepełnosprawności.

- Bezdomność to najbardziej skrajna forma wykluczenia społecznego. Częstokroć przyczyniają się do niego ubóstwo i długotrwałe bezrobocie, uzależnienia i zerwanie więzi rodzinnych.
- Bezrobocie prowadzi do pogorszenia funkcjonowania rodziny: następuje zanik autorytetów rodzicielskich, pojawiają się problemy opiekuńczo-wychowawcze, przemoc.
- Uzależnienia są jednym z ważniejszych problemów społecznych w opinii mieszkańców gminy Dominowo.

Aby przeciwdziałać problemowi wykluczenia społecznego konieczne jest podjęcie działań w kierunku integracji społecznej oraz uświadamiania społeczności lokalnej mechanizmów powstawania, przebiegu i zapobiegania powyższych zjawisk poprzez:

- uświadamianie społeczności lokalnej problematyki dot. przyczyn i skutków doświadczania przez jednostki i rodziny problemu ubóstwa, bezdomności, uzależnień, przemocy, sieroctwa czy niepełnosprawności,
- podjęcie działań profilaktycznych w celu zmniejszenia stopnia nasilenia zjawisk prowadzących do wykluczenia społecznego
- szerszy dostęp do oferty pomocowej

- integracja społeczności lokalnej poprzez zachęcanie wszystkich członków społeczności lokalnej do uczestnictwa w imprezach kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych.

VII. Część strategiczna

Niniejszy rozdział zawiera część programową w zakresie polityki społecznej, a w szczególności w obszarze pomocy społecznej. Określa misję, cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działania gminy Dominowo w latach 2009 – 2020.

1. Wizja

GMINA DOMINOWO
DAŻY DO ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA
SOCJALNEGO
I ZAPOBIEGA WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU
POPRAZ INTEGRACJĘ SPOŁECZNOŚCI
LOKALNEJ

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

2.1. Cel strategiczny nr 1

BUDOWANIE SPÓJNEGO SYSTEMU OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

Cel operacyjny

1.1. Rozwijanie systemu współpracy lokalnych podmiotów polityki społecznej działających w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.1.

1.1.1. Edukacja kadry : wychowawców świetlic, pedagogów szkolnych, nauczycieli, kuratorów sądowych, policji , pracowników socjalnych oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych pracujących z dzieckiem i rodziną (organizacja szkoleń, warsztatów i konferencji nt. pomocy dziecku i rodzinie itp.)

1.1.2. Opracowanie i wydanie informatora na temat form pomocy, możliwości jej uzyskania oraz instytucji i organizacji świadczących pomoc .

1.1.3. Koordynacja działań w zakresie pomocy dziecku i rodzinie pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej, instytucjami działającymi na terenie powiatu, kuratorem sądowym, policją, pedagogami szkolnymi, nauczycielami itd.

Cel operacyjny

1.2. Ochrona warunków życia i rozwoju rodzin poprzez wsparcie rodzin naturalnych z uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.2.

1.2.1. Wspieranie rodziny w ponoszeniu kosztów utrzymania i wychowania

dzieci w rodzinie, poprzez:

- wspieranie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych,
- dystrybucja artykułów żywnościowych,

- zintensyfikowanie pracy socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci z środowisk niewydolnych wychowawczo,
- rozwój sieci świetlic środowiskowych dla dzieci (w szczególności z rodzin zagrożonych marginalizacją społeczną),
- podnoszenie jakości i dostępności realizowanego systemu świadczeń z pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych,
- upowszechnianie informacji o zachodzących zmianach prawnych w systemie pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych,
- doskonalenie systemu współpracy pomiędzy Szkołami, Kuratorami, a Ośrodkiem Pomocy Społecznej,

1.2.2. Ochrona młodego pokolenia przed niedostosowaniem społecznym

poprzez :

- tworzenie i realizacja programów osłonowych służących przeciwdziałaniu uzależnieniom, przemocy oraz wykluczeniu.
- systematyczne monitorowanie sytuacji rodzin objętych działaniami pomocy społecznej, w tym szczególnie niepełnych, wielodzietnych i niewydolnych wychowawczo,
- rozwój różnych form doradztwa,

1.2.3. Rozwój infrastruktury i usług społecznych na rzecz dzieci i młodzieży poprzez:

- zwiększenie dostępności do poradnictwa dla dzieci i młodzieży przez rozwój specjalistycznego poradnictwa, w tym psychologicznego i rodzinnego a także terapii rodzinnej;
- doształcanie kadry pedagogicznej w celu podniesienia poziomu i jakości edukacji i wychowania (szkolenia, warsztaty, konferencje itp.);
- tworzenie i rozwijanie działalności świetlic środowiskowych
- tworzenie i rozwijanie programów samopomocowych wśród dzieci i młodzieży np.: (wolontariat);
- zwiększenie dostępności do istniejących placówek oraz zwiększenie przez nie ilości i różnorodności proponowanych zajęć (szczególnie w godzinach popołudniowych);

- rozwijanie i modernizacja ogólnodostępnych placów zabaw , boisk i itp.;

1.2.4. Włączenie rodziców do współpracy w procesach edukacyjnych

i wychowawczych poprzez:

- uruchomienie programów edukacyjnych dla rodziców (np: szkolenie w zakresie wczesnego rozpoznawania uzależnień, metod rozładowywania agresji, itp.)
 - zwiększenie uczestnictwa rodziców w przedsięwzięciach szkół, świetlic, Gminnego Ośrodka Kultury i innych, w imprezach rekreacyjnych, kulturalnych, edukacyjnych , festynach, spartakiadach itp.
- zwiększenie dostępności i jakości poradnictwa rodzinnego i pedagogiczno-psychologicznego .

Efekty realizacji celu strategicznego nr 1

Sprawnie funkcjonujący system wsparcia finansowego , materialnego i socjalnego rodziny, w tym dzieci i młodzieży zapewniający różnorodne formy pomocy. System, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zabezpieczający poszanowanie praw dzieci. W sytuacji kryzysowej system pełni funkcje ratownicze i opiekuńcze, nie pozostawiając dziecka i rodziny z własnymi problemami. Ograniczenie skali problemów wynikających z używania przez dzieci i młodzież środków psychoaktywnych. W efekcie przeciwdziała patologiom , gdyż dobrze funkcjonująca rodzina stanowi najlepsze źródło informacji o świecie i ludziach oraz daje poczucie bezpieczeństwa i wsparcie.

Cel strategiczny nr 2

**ROZWIJANIE SYSTEMU POMOCY W ZAKRESIE POTRZEB OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH I SENIORÓW W ŚRODOWISKU
ZAMIESZKANIA**

Cel operacyjny

2.1. Poprawa jakości życia ludzi starych i chorych

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.1.

2.1.1. Zapewnienie usług opiekuńczych ludziom starym i chorym w miejscu zamieszkania.

2.1.2. Promocja i rozwój środowiskowych form opieki w miejscu zamieszkania poprzez:

- aktywizowanie środowiska lokalnego w zakresie świadczenia usług opiekuńczych w ramach pomocy sąsiedzkiej;
- wspieranie rodzin opiekujących się starszym lub chorym całkowicie niesamodzielnym członkiem rodziny (usługi opiekuńcze, poradnictwo medyczne i psychologiczne);
- udzielanie pomocy materialnej w zakresie zakupu niezbędnych leków, opału i in.

2.1.3. Utworzenie placówki wsparcia dziennego np.: Dziennego Domu Pobytu, itp.

2.1.4. Współpraca i wspieranie organizacji pozarządowych, Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów Gminy Dominowo "Złoty Wiek" i innych w realizacji usług na rzecz ludzi starszych,

2.1.5. Współpraca z lekarzami rodzinnymi i pielęgniarkami środowiskowymi.

Cel operacyjny

2.2. Zwiększenie możliwości udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.2.

2.2.1. Wspieranie różnych form aktywności społecznej seniorów poprzez

- rozwijanie oferty różnorodnych imprez kulturalnych (wieczorków, wyjazdów do kina, teatru itp., konkursów , wystaw twórczości artystycznej itp.);
- organizowanie aktywnych form spędzania czasu (turystycznych, rekreacyjnych i sportowych).

2.2.2. Promowanie uczestnictwa osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym poprzez:

- promowanie i wspieranie rozwiązań służących pełniejszej integracji społecznej.

2.2.3. Aktywizowanie osób starszych i niepełnosprawnych poprzez:

- programy edukacyjne, kursy , pogadanki;
- propagowanie zachowań prozdrowotnych.

2.2.4. Promocja i rozwój działań wspierających więzi międzypokoleniowe poprzez :

- prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnych.

Cel operacyjny

- 2.3. Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych oraz ich uprawnień

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.3.

2.3.1. Upowszechnianie informacji o uprawnieniach osób niepełnosprawnych oraz dostępnych formach pomocy (materiały informacyjne, ulotki, itp. – współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w tym zakresie).

2.3.2. Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych, szczególnie chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie, min. poprzez:

- organizowanie spotkań integracyjnych, itp.

2.3.3. Wspieranie organizacji pozarządowych, rozwój wolontariatu oraz grup samopomocowych na rzecz pomocy niepełnosprawnym.

Cel operacyjny

- 2.4. Zapewnienie zwiększonego dostępu osób niepełnosprawnych do specjalistycznych usług

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.4.

2.4.1. Rozszerzenie działalności i podnoszenie jakości usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach:

- specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania itp.

2.4.2. Wspieranie realizacji programów na rzecz rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w tym współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Środowiskowym Domem Samopomocy oraz Warsztatami Terapii Zajęciowej w Środzie Wilkp. poprzez:

- zwiększenie udziału osób w zajęciach oferowanych przez jednostki o zasięgu powiatowym.

Efekty realizacji celu strategicznego nr 2

Podniesienie świadomości społeczności lokalnej na temat starości i niepełnosprawności oraz potrzeb i możliwości pomocy tym grupom. Zwiększenie udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu publicznym, wysoka jakość świadczonych na ich rzecz usług socjalnych, zwiększanie dostępności i wiedzy na temat instytucji pomocowych i samopomocowych. Uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych, powstanie grupy samopomocowej, wzrost liczby wolontariuszy, szczególnie młodych, działających na rzecz seniorów. Poszerzenie oferty działań aktywizujących, wspierających, integrujących, edukacyjnych. Efektem realizacji celu winna być wzrastająca jakość usług rehabilitacyjnych i społecznych oraz aktywny wolontariat.

Cel strategiczny nr 3

BUDOWANIE SPRAWNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY I UZALEŻNIENIOM

Cel operacyjny

3.1. Tworzenie Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.1.

3.1.1. Podjęcie działań w celu opracowania szczegółowego raportu o przemocy w rodzinie:

- zebranie informacji z instytucji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie oraz przeprowadzenie badań ankietowych wśród mieszkańców.

3.1.2. Edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie (szkolenia, narady, konferencje, itp.).

3.1.3. Zintegrowanie działań instytucji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie:

- stworzenie lokalnej koalicji na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym utworzenie interdyscyplinarnego zespołu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- usprawnienie przepływu informacji, między instytucjami i organizacjami

pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin z problemem przemocy.

3.1.4. Opracowanie i realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar.

3.1.5. Zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin z problemem przemocy poprzez:

- rozwijanie działań w zakresie „Niebieskiej karty” oraz prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

3.1.6. Edukacja społeczności lokalnej poprzez:

- materiały informacyjne (ulotki, plakaty, artykuły prasowe itp.)

Cel operacyjny

3.2. Budowa i rozwijanie zintegrowanego i spójnego systemu zapobiegania niedostosowaniu społecznemu i uzależnieniom.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.2

3.2.1. Coroczne opracowywanie i uchwalanie oraz realizacja programów:

- Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Narkomanii .

3.2.2. Realizacja programów profilaktycznych, w tym prowadzenie lokalnych kampanii na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i demoralizacji, włączanie młodzieży do działań w środowisku rówieśniczym.

3.2.3. Rozwój poradnictwa z zakresu uzależnień dla dzieci, młodzieży i ich rodzin.

3.2.4. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla młodych ludzi, m.in. pełne wykorzystanie bazy sportowo-kulturalnej, rozwój bazy świetlic itp.

3.2.5. Współpraca różnych podmiotów na rzecz ograniczania skali przestępczości i konsumpcji środków psychoaktywnych.

3.2.6. Systematyczny rozwój działań profilaktycznych:

- monitorowanie problemu uzależnień;
- edukacja i promowanie właściwych zachowań i postaw mieszkańców wobec używania środków psychoaktywnych;

- prowadzenie kontroli w zakresie przestrzegania prawa (w szczególności w stosunku do sprzedawców alkoholu, kierowców i nieletnich), realizacja kampanii społecznych;
- objęcie opieką dzieci z rodzin dotkniętych i zagrożonych problemem uzależnień.

3.2.7. Wsparcie i pomoc osobom uzależnionym i członkom ich rodzin:

- wspieranie realizacji programów na rzecz pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym;
- przeciwdziałanie przemocy domowej i zaniedbaniom w rodzinach dotkniętych problemem uzależnień

Cel strategiczny nr 4

AKTYWIZACJA I INTEGRACJA GRUP SPOŁECZNYCH ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Cel operacyjny

4.1. Wspieranie aktywności zawodowej i społecznej osób biernych zawodowo poprzez system pomocy społecznej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.1.

4.1.1. Rozwój działań wspierających aktywność środowiskową, zawodową i edukacyjną, poprzez:

- rozwój systemu kontraktów socjalnych,
- współpracę z doradcą zawodowym i organizacjami pozarządowymi.

4.1.2. Stworzenie systemu współpracy pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy i Urzędem Gminy w Dominowie,

4.1.3. Realizacja form zatrudnienia czasowego poprzez prace społecznie użyteczne, prace interwencyjne itp.

4.1.4. Tworzenie projektów i pozyskiwanie zewnętrznych, w tym unijnych środków finansowych.

4.1.5. Wspieranie rozwoju wolontariatu.

Cel operacyjny

4.2. Budowa programu rozwiązywania problemów bezdomności gminy

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.2

4.2.1. Zapobieganie bezdomności:

- systematyczny monitoring problemu bezdomności;
- rozwijanie pracy socjalnej i pomocy psychologicznej.

4.2.2. Pomoc osobom bezdomnym w wychodzeniu z bezdomności:

- rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi, w zakresie realizacji indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności oraz zapewnienia schronienia;
- tworzenie sieci mieszkań socjalnych;
- pomoc w uzyskaniu zatrudnienia;
- monitoring skuteczności podejmowanych działań.

Efekty realizacji celu strategicznego nr 3 i 4

Wzrost liczby osób zintegrowanych ze społecznością lokalną.

Wzrost liczby osób opuszczających system pomocy społecznej i usamodzielniających się.

Stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu kompleksowego wsparcia osób z grup szczególnie zagrożonych marginalizacją społeczną.

Wszystkie te działania kompleksowo winny doprowadzić do wzrostu zaufania i poczucia bezpieczeństwa społecznego.

VIII. Zarządzanie realizacją strategii:

1. Koordynator :

Ósrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Urzędem Gminy w Dominowie .

Realizatorzy celów i kierunków działań:

Ósrodek Pomocy Społecznej w Dominowie we współpracy z jednostkami organizacyjnymi gminy w tym z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacjami pozarządowymi i innymi zgodnie z właściwością zadań.

Środki finansowe na realizację celów :

Budżet gminy, w tym środki uzyskane z tytułu opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych w tym: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe , placówki oświatowe, kulturalne, organizacje społeczne ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego, zakłady opieki zdrowotnej, Komenda Powiatowa Policji w Środzie Wlkp., kuratorzy sądowi, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Wlkp. oraz Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób Zaburzonych Psychiczenie, Warsztaty Terapii Zajęciowej , Stowarzyszenie Pomocy „Krag” w Nowym Mieście n/Wartą, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Szlachcinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Środzie Wlkp. Poradnia Uzależnienia i Współuzależnienia w Środzie Wlkp., Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wlkp.,

Termin realizacji celów określonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych to :

Lata 2009-2020

2. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań przez zespół składający się z przedstawicieli:

- Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Urzędu Gminy ,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminnego Ośrodka Kultury ,
- Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów Gminy Dominowo „Złoty Wiek”
- Ochotniczej Straży Pożarnej,
- Przedstawiciel jednostek oświatowych,

którego pracę będzie koordynował Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej.

W przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych problemów społecznych może nastąpić konieczność modyfikacji kierunków działania. W takiej sytuacji Zespół będzie wnioskował o dokonanie zmian w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zaniemyśl w tym zakresie. Podstawowym celem wyżej wymienionych działań będzie dostarczenie samorządowi gminy praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji dotyczących przedsięwzięć planowanych do realizacji w danym roku budżetowym. Wdrażanie Strategii monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych zadań. Informacja nt. realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dominowo oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie w formie raportów składanych Wójtowi raz na dwa lata. Raport zawierać będzie również propozycje nowych rozwiązań bądź modyfikacji dotychczasowych działań, stosownie do zmieniających się potrzeb. Raport Wójt Gminy przedstawiać będzie Radzie Gminy. Pierwszy raport zostanie przedłożony w terminie do końca lutego 2011 roku.

Za przygotowanie raportu odpowiedzialni są koordynatorzy Strategii.

WSKAŹNIKI STOPNIA EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI STRATEGII

W ocenie wdrażanych działań wykorzystane zostaną wskaźniki:

1) społeczne, odzwierciedlające wartości zakładane do ich realizacji i ukierunkowujące proces rozwoju, w tym m.in.:

- dane statystyczne dotyczące zagadnień demograficznych tj. przyrost naturalny, saldo migracji, liczba zawieranych małżeństw i liczba rozwodów;
- dane statystyczne dotyczące liczby osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Dominowie oraz przyczyny i charakter udzielanej pomocy;
- statystyki dotyczące stopy bezrobocia na terenie gminy;
- liczba programów i projektów socjalnych realizowanych w ramach wskazanych celów strategicznych;
- liczba zorganizowanych spotkań informacyjnych, konferencji i szkoleń
- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych
- liczba inicjatyw społecznych w obszarze aktywizacji i integracji społecznej w zakresie zapobiegania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu;
- liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą w ramach prowadzonych świetlic środowiskowych, liczba osób niepełnosprawnych i starszych objętych pomocą usługową,

- liczba osób, instytucji oraz organizacji pozarządowych włączona w pomoc i współpracę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej

2) ekonomiczne: stopień poniesionych nakładów, wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację danego projektu.

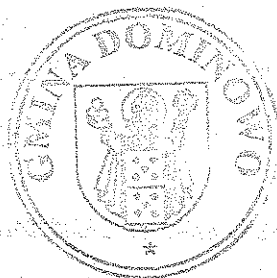
VIII. Podsumowanie Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dominowo na lata 2009 – 2020 w określonych celach i kierunkach w obszarze polityki społecznej opiera się na istniejącym już lokalnym systemie pomocy społecznej. Zakłada również rozwój pomocy społecznej, co umożliwi rozwiązanie zbadanych obszarów problemów społecznych gminy.

Przedstawione działania w postaci celów strategicznych wpisują się w sformułowaną w strategii wizję.

Poparte są one wnikliwą analizą sfer pomocy społecznej, w tym dotyczących dzieci i młodzieży, osób samotnych, niepełnosprawnych i problemów rodzin dotkniętych problemem uzależnień. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009–2020 ma zapewnić szerokie wsparcie i pomoc wyżej wymienionym grupom społecznym, co z pewnością przyczyni się do ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego.

Realizacja celów Strategii niewątpliwie poprawi poziom świadczonych usług społecznych, a tym samym przyczyni się do zrównoważonego rozwoju Gminy, co jest zgodne z wizją zawartą w Strategii Rozwoju Gminy Dominowo.

Przewodniczący Rady

Krzysztof Ptasak